

Manuela Palacios. 2016. *Six Galician Poets*. Todmorden, United Kingdom: Arc Publications. Series: New Voices from Europe & Beyond. 191 pp.

Un dos principais atrancos que se atopa no camiño calquera docente ou divulgador de lingua e cultura galegas que teña a ocasión ou que se vexa na circunstancia de exercer o seu oficio nun ambiente alleo ás linguas románicas é a falta de material co que desenvolver a súa tarefa. A laboura de crear estes materiais, sexan didácticos, divulgativos ou mesmo publicitarios, é a tarefa primeira e fundamental de calquera conxunto de medidas que se queiran programar ao respecto co ánimo de aproveitar as materias primas da nosa cultura e as potencialidades de todo tipo que posúe.

No tocante á literatura, un eido en que a cultura galega aínda vive, que é máis que relevante no conxunto da sociedade e que no exterior podería ser considerada un síntoma da relación entre capacidade de resistencia e a calidade, a carencia de traducións e manuais adaptadas a un público que non sexa de lingua española é a primeira proba do desleixo co que os responsables das administracións galegas (e non só) actúan no tocante ao patrimonio material e inmaterial dos recursos todos do noso país.

Ante a ausencia dun traballo intenso e organizado da administración sobrancean principalmente iniciativas que xorden do mundo da academia (e que si son financiadas pola administración) que tentan paliar as circunstancias e poder avanzar nos seus traballos e obxectivos. Dentro destas iniciativas podemos salientar, por exemplo, o *Breogán's Lighthouse*, levado adiante pola Universidade da Coruña, ou o que nos atinxe nesta análise, *Six Galician Poets*, editado por Manuela Palacios, profesora da Universidade de Santiago de Compostela, que xa ten unha longa traxectoria no eido que agora sinalamos.

Xa que logo é a mesma Palacios quen, despois das palabras do editor, inaugura o libro cun prólogo en que de xeito breve pero rotundo e conciso xustifica e enmarca o traballo no panorama da literatura galega contemporánea. O prólogo constitúe un bo exemplar do tipo de materiais dos que, como xa comentamos anteriormente, botamos de menos nas bibliotecas, ao alcance da man, aqueles que nos adicamos á docencia en universidades de fóra de Galicia: é un texto claro, argumentado e vizoso, pero de lectura rápida, en que se presentan as fontes e o contexto en que se producen as seis voces antologadas de xeito que, cando o lector acode aos textos, as pezas están claramente definidas.

O primeiro a salientar é a escolla dos autores cos que se conforma a edición e que consegue abranguer unha marabillosa amósega da poesía galega contemporánea dende o ano 1991, en que sae a luz *Lume branco* de Xosé María Álvarez Caccamo, até o 2015 en que se publicou *O deserto* de María do Cebreiro. Ademais deles, Chus Pato, Yolanda Castaño, Estevo Creus e Daniel Salgado completan estes ‘seis poetas galegos’ co que se pretende e consegue chegar ao lector unha visión da actualidade poética galega.

30

Por suposto, ademais de todo o sinalado anteriormente, está o traballo de tradución, que recae sobre Keith Payne, unha nova figura no panorama poético e literario do noso país que xa ten no seu currículo unha actividade que, alén da tradución, promete dinamismo e feracidade en moitos eidos.

Adoitamos escoitar a opinión de que traducir poesía é complicado, como se fose unha sorte de actividade reservada para aqueles tocados pola man dun ser superior. Cada eido da tradución ten os seus problemas específicos a resolver e a poesía non é un campo especialmente máis complicado ca outros para traducir.

Pero non sería quizais un atrevemento afirmar que é na liguaxe poética onde mellor podemos non-advertir a man do tradutor e onde, ao mesmo tempo, e de xeito paradóxico, este feito forma parte do éxito do seu traballo: o poeta e tradutor irlandés consegue manter a tensión e o pracer mesmo para o lector que xa gozou dos versos, aquí verquidos en inglés, na lingua orixinal.

A permanencia do ritmo é ás veces complicada cando ademais queremos cinguirnos á literalidade do texto pero os ollos discorren de xeito tan doado

polas liñas inglesas como polas galegas, así acontece, por exemplo, no comezo deste poema de Castaño, *Historia da transformación* (Palacios 2016: 82, 83):

*Foi primeiro un trastorno
unha lesiva abstinencia de nena eramos pobres e non tiña nin
aquilo*

*It began as disorder
hurtful restraint as a kid we were poor and had less than
nothing*

E nestoutro inicio de ISMAËL ET AGAR DANS LE DÉSERT (UN CADRO DE FRANÇOIS-JOSEPH NAVEZ) de María do Cebreiro (Palacios 2016: 138/139):

*Repara nos dentes do río, na súa mordedura de auga calma. Repara no tacto do río
entre os dentes da pedra, que necesita máis dun cento de anos para se commover.*

*He watches the river's teeth, the calm water's bite. He watches the river's touch
between the stone teeth that need more than a hundred years to be moved.*

31

E tamén no intrincado inicio de *Occidente mosca e sono* de Salgado (Palacios 2016: 158/159):

*Occidente mosca e sono,
anaco favorábel
de horizonte, dedo maiúsculo
e pedra, por suposto, cocendo preta
densidade
de porto industrial envolto en cabelo tinxido
e policía para o imperio.*

*West louse and sleep,
a conveniently snatched
horizon,
capital finger
and stone, naturally, cooking
cloyed
port industry stewed in dyed hair
and police for the Empire.*

Por outra banda non podemos deixar de salientar a estrutura e composición do contido. Malia que a meirande parte das publicacións de características semellantes adoitan, por problemas de espazo, acumular poemas e versos de xeito que a lectura se ve dificultada, no caso de *Six Galician Poets* resulta un libro moi cómodo de manexar para os ollos.

Oxalá poidamos ver moitísimos máis exemplos deste camiño de apertura e voo dende a *lingua das bestas* da que fala Pato:

“in the language of the beasts
sir
that is the language
I write in”

Isaac Xubín